

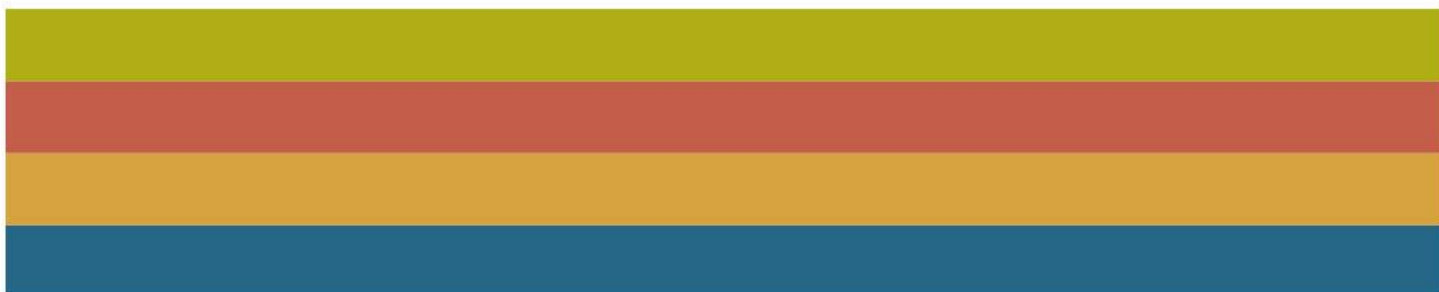
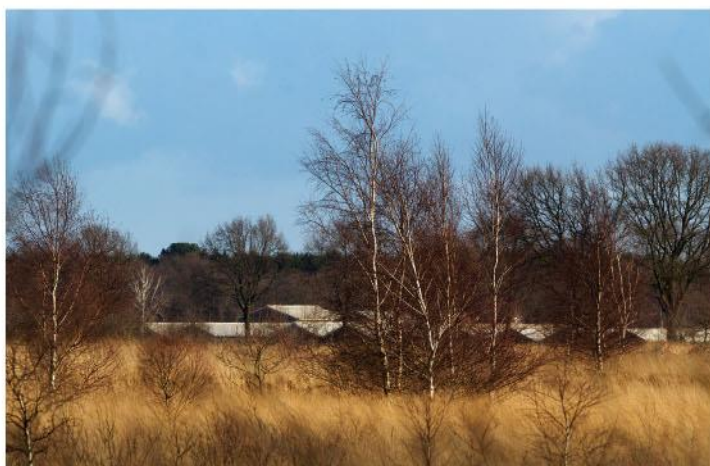

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Ontwikkeling Haven–Stad Amsterdam

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

5 oktober 2017 / projectnummer: 3102

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Amsterdam wil het haven- en industriegebied binnen de Ring A10 met aangrenzende bedrijventerreinen transformeren tot een gemengd stedelijk gebied ('Haven-Stad'). Door deze transformatie kan een belangrijke bijdrage geleverd worden aan de woningbouwbehoefte van de gemeente. De gemeente acht een goede bereikbaarheid vanuit de stad en regio, een duurzame inrichting en een gezonde leefomgeving belangrijke ambities voor Haven-Stad. De omvang, diversiteit en kwaliteit van het gebied en de benodigde transformatie van de huidige functies vragen om een gefaseerde besluitvorming. Concrete kansen voor een hoogstedelijk woonmilieu ziet de gemeente rondom station Sloterdijk en het Westerpark. Dit zijn de gebieden die het eerst getransformeerd worden. Gebieden binnen Haven-Stad die nu een haven- en industrie functie hebben, zullen pas in een later stadium transformeren. Als inhoudelijke onderlegger voor de op te stellen Ontwikkelstrategie Haven-Stad en het ontwerpbestemmingsplan Sloterdijk 1, Mediacollege, heeft de gemeente een Milieueffectrapport (MER) opgesteld. Zij heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie'¹) gevraagd zich uit te spreken over de juistheid en de volledigheid van de informatie in het MER.

Pilot Omgevingswet

De eerste ontwikkelgebieden van Haven-Stad zijn aangewezen als 'innovatief experiment' in het kader van de Crisis en herstelwet. Zodoende kan worden geëxperimenteerd met de principes van de Omgevingswet. Daardoor is bijvoorbeeld minder gedetailleerd onderzoek noodzakelijk, maar kunnen wel richtinggevende uitspraken over de toekomstige transformatie worden gedaan. Het advies van de Commissie is tot stand gekomen in het kader van de zogeheten 'm.e.r.-pilotprojecten' die, in overleg met het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en het bevoegd gezag, zijn geselecteerd om te kunnen experimenteren met m.e.r. in relatie tot de principes van de Omgevingswet.

Samenvatting MER

In het MER zijn de mogelijke keuzes voor de transformatie van Haven-Stad inzichtelijk gemaakt. De ambities ten aanzien van verdichting, mobiliteit, gezondheid en duurzaamheid vormen daarbij de basis. Voor de hoofdkeuzes binnen deze ambities zijn verschillende alternatieven onderzocht op hun bijdrage aan het behalen van die ambities. Dit heeft geleid tot keuzes voor de invulling van de transformatie. Aangegeven is welke randvoorwaarden en spelregels nodig zijn om de transformatie mogelijk te maken en ambities te realiseren. Uit het MER wordt onder meer duidelijk dat:

- het inzetten op alternatieven voor de auto voorwaardelijk is om de gewenste transformatie mogelijk te maken. Als niet tijdig wordt ingezet op openbaar vervoer en fiets, en tegelijkertijd het autogebruik/-bezit wordt beperkt, loopt het wegennet relatief snel vast en stagneert de transformatie;

---

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3102](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

- de milieubelasting van het gebied in de huidige situatie zeer hoog is² en de milieugebruiksruimte dus geoptimaliseerd moet worden om een gezonde leefomgeving te creëren. Dit kan door de geluidgezoneerde industrieterreinen stapsgewijs te verkleinen, onbenutte milieuruimte van bedrijven terug te brengen, bronmaatregelen te treffen, eventueel bedrijven te verplaatsen en door spelregels te hanteren bij de realisatie van woningen waarbij compensatie wordt geboden voor de hoge geluidbelasting;
- door geen aardgas meer toe te passen, een belangrijke bijdrage geleverd kan worden aan de gewenste CO₂-emissiereductie. Voor een volledige verduurzaming van de energievoorziening is een verdere vergroening nodig;
- er een aanzienlijke opgave ligt om diverse gebieden in Haven-Stad op te hogen teneinde het gebied regenbestendig te maken en overstromingsrisico's te beperken. Door de aanleg van een fijnmazig systeem van watergangen kan de benodigde verhoging beperkt worden;
- een langjarig monitoringsprogramma nodig is om, op basis van gerealiseerde plannen en bijbehorende effecten en maatschappelijke en technologische ontwikkelingen³, te beoordelen of de gestelde ambities in de praktijk voldoende en op tijd gerealiseerd zijn of worden, dan wel bijsturing van gemeentelijk beleid nodig is.

Beoordeling m.e.r. / MER

De Commissie signaleert dat het MER het resultaat is van een bewuste zoektocht naar een nieuwe toepassing van het m.e.r.-instrument. Gebruik is gemaakt van 'nieuwe' methoden zoals een leefomgevingsfoto, dashboard, spelregelkader en monitoringsprogramma. Daarmee is een 'dynamisch MER' ontstaan dat de kaders biedt en bijsturing kan geven gedurende de transformatie waar en wanneer dat nodig is. Hiermee wordt naar het oordeel van de Commissie goed gebruik gemaakt van de mogelijkheden die het m.e.r.-instrumentarium biedt.

Het MER geeft een goed beeld van de huidige situatie (leefomgevingsfoto) en de ambities voor het realiseren van een gezonde leefomgeving, duurzame inrichting en modal shift.⁴ Er is helder aangegeven dat de bestaande kwaliteit van het gebied onvoldoende is. De industriële milieubelasting moet worden teruggebracht en openbaar vervoer- en fietsvoorzieningen moeten worden gerealiseerd om te komen tot een gezonde leefomgeving. Ook is duidelijk welk onderzoek nog moet plaatsvinden om de ambities te realiseren. De Commissie is van oordeel dat het MER een goede inhoudelijke onderlegger levert voor de Ontwikkelstrategie en het ontwerpbestemmingsplan Sloterdijk 1, Mediacollege. In de lijn van het inzetten van m.e.r. als dynamisch instrument adviseert de Commissie voor toekomstige bestemmingsplannen (voor ontwikkelingsfase 1a en later):

- te beargumenteren waarom een geurbelasting van meer dan 2 OU_E/m³ acceptabel is en past binnen de ambitie voor een gezonde leefomgeving;

---

² Het gaat daarbij vooral om geluid-, maar ook om geurhinder. Dit geldt ook voor het gebied waar het eerste ruimtelijke besluit over genomen wordt (Sloterdijk 1, Mediacollege). De milieubelasting daar wordt vooral veroorzaakt door de bedrijvigheid in het haven- en industriegebied Westpoort en door weg- en railverkeerlawaaai.

³ Denk bijvoorbeeld aan veranderende gemiddelde woninggroottes en ontwikkelingen op het gebied van 'smart mobility'.

⁴ Modal shift is de verandering van de samenstelling van de vervoerskeuze, ofwel verandering van de 'modal split'. Ten behoeve van de leefbaarheid is wat betreft personenvervoer een verschuiving gewenst naar milieuvriendelijke vervoerswijzen als openbaar vervoer, fiets en lopen met vermindering van het autogebruik. De modal split wordt uitgedrukt als de verhouding tussen het aantal verplaatsingen of verplaatsingskilometers met bepaalde vervoerswijzen in een gedefinieerd gebied.

- de ambities nader te concretiseren, vooral waar het gaat om de te realiseren basiskwaliteit voor een gezonde leefomgeving en het te hanteren tijdschema voor de sanering van de industriële milieubelasting en het realiseren van de openbaar vervoersambities, afgestemd op de realisatie van de nieuwe woonfunctie;
- het realiseren van de openbaar vervoersambities, afgestemd op de realisatie van de nieuwe woonfunctie;
- aan te geven in welke mate en hoe, dat wil zeggen met welke spelregels, de ambities daadwerkelijk gerealiseerd (kunnen) worden en op welke wijze significante effecten op Natura 2000-gebieden worden uitgesloten.

De Commissie signaleert dat het realiseren van Haven-Stad een majeure, langjarige en ingewikkelde opgave is met vele en soms ook tegenstrijdige belangen. De gemeente wil deze transformatie begeleiden met inzet van m.e.r. als dynamisch instrument. De Commissie onderschrijft dit uitgangspunt. In deze context acht zij het uitwerken van een monitorings- en evaluatieprogramma van essentieel belang om te kunnen beoordelen of de ambities daadwerkelijk zijn of worden gerealiseerd of dat bijsturing van beleid nodig is. In het MER is aangegeven dat na het vaststellen van de Ontwikkelstrategie een monitorings- en evaluatieprogramma zal worden opgesteld. Met de gemeente Amsterdam is afgesproken dat de Commissie daar, naar verwachting in de loop van 2018, een advies over zal uitbrengen. Vooruitlopend daarop adviseert zij een kwaliteitsinstrument zoals visitatie aan het monitorings- en evaluatieprogramma toe te voegen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie bovenstaande aanbevelingen toe.

2. Aanbevelingen voor vervolgbesluitvorming

2.1 Leefomgevingsfoto

In de huidige situatie zijn er verschillende waarden, aandachtspunten en belemmeringen die van invloed zijn op de transformatiemogelijkheden. Daarbij gaat het onder andere om de milieucontouren vanwege geluid, geur en externe veiligheid en de aanwezigheid van waardevolle groenstructuren. Het MER geeft middels een 'leefomgevingsfoto' een goed beeld van de relevante waarden, aandachtspunten en belemmeringen.

Geurcontouren

De Commissie merkt op dat in het MER bij het aspect geur alleen de cumulatieve geurcontouren van 2 en 3 OU_E/m^3 (98-percentiel) zijn gepresenteerd.⁵ Hoewel het een bevoegdheid is van het lokale gezag om vast te stellen welk niveau van geurhinder in een bepaalde situatie nog acceptabel is, wijst de Commissie erop dat in het beleid van de provincie Noord-Holland (de gemeente Amsterdam heeft geen geurbeleid) een grenswaarde van 1 en een richtwaarde van 0,5 OU_E/m^3 (98-percentiel) wordt gehanteerd. Het beleid is er daarbij op gericht nieuwe geurhinder te voorkomen.

---

⁵ Voor de Brediuslocatie en Houthavens geldt dat daarbij maximaal circa 30% geurgehinderden kunnen voorkomen. Bij de woningbouwlocatie Sloterdijk is dit circa 11%. Aangegeven is dat dergelijke hinderpercentages zijn geaccepteerd.

De Commissie mist in het MER een onderbouwing bij de keuzes die zijn gemaakt om lagere geurbelastingen dan $2 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ niet te betrekken bij het vaststellen van de geurcontouren.

- *De Commissie adviseert bij de besluitvorming over toekomstige bestemmingsplannen (voor ontwikkelingsfase 1a en later) een onderbouwing op te nemen bij de keuze om lagere geurbelastingen dan $2 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ niet te betrekken bij het vaststellen van de geurcontouren en te beargumenteren waarom een geurbelasting van meer dan $2 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ acceptabel is en past binnen de ambitie voor een gezonde leefomgeving.*

2.2 Doelrealisatie en milieugevolgen

In het MER zijn voor drie van de vier hoofdambities die zijn geformuleerd voor Haven-Stad, diverse alternatieven c.q. oplossingsrichtingen onderzocht die in meer of mindere mate bijdragen aan het behalen van de ambitie. Het alternatief dat het beste bijdraagt aan de ambitie en geen andere onoverkomelijke bezwaren heeft (het voorkeursalternatief), is vervolgens opgenomen in de Ontwikkelstrategie. De Commissie constateert dat met de alternatieven de hoeken van het speelveld zijn verkend.

De beschrijving van de milieueffecten richt zich op de verkeersafhankelijke thema's (verkeer, geluid, luchtkwaliteit, stikstof, etc.) omdat deze effecten per ontwikkelfase zullen verschillen. De effecten op de overige thema's zijn beschreven en beoordeeld via het spelregelkader. De Commissie acht de milieueffecten afdoende beschreven en beoordeeld voor de besluitvorming over de Ontwikkelstrategie en het ontwerpbestemmingsplan Sloterdijk 1, Mediacollege.

In onderstaande paragrafen zijn enkele aanbevelingen gedaan voor meer concrete vervolgsluitingen (bestemmingsplannen voor ontwikkelingsfase 1a en later).

2.2.1 Gezonde leefomgeving

In het MER is aangegeven dat iedereen die in Haven-Stad woont, werkt of op bezoek is, moet kunnen rekenen op een bepaalde basiskwaliteit voor wat betreft luchtkwaliteit, geluid, geur en externe veiligheid.⁶ Uit het MER en de leefomgevingsfoto blijkt dat met name de geluidbelasting en de geurbelasting dusdanig hoog zijn, dat momenteel geen sprake is van een goed woon- en leefklimaat.⁷ Alleen al de geluidbelasting vanwege de geluidgezoneerde industrieterreinen is binnen het gehele plangebied hoger dan 55 dB(A) , zijnde de ten hoogste toelaatbare geluidbelasting volgens de Wet geluidhinder. De geluid- en geurbelasting zal daarbij naar verwachting minimaal tot 2040 voortduren⁸.

Aangegeven is dat de industriële geluidbelasting gesaneerd moet worden om te komen tot een gezonde leefomgeving. Tegelijkertijd blijkt uit het MER dat dergelijke hoge geluidbelastingen worden geaccepteerd door gebruik te maken van de wettelijke mogelijkheden om hoge geluidbelastingen toe te staan. Naarmate de geluidniveaus hoger worden, worden aanvullende of compenserende maatregelen getroffen, zoals (in deze volgorde) het toepassen

---

⁶ Paragraaf 7.3, pagina 129

⁷ De geluidbelasting wordt vooral veroorzaakt door de industrie, wegen, spoorwegen en metro.

⁸ In het coalitieakkoord is aangegeven dat transformatie van de Coen- en Vlothaven niet vóór 2040 zal plaatsvinden. De Commissie verwacht overigens dat, ook bij uitplaatsing van de bedrijven in de Coen- en Vlothaven, vanwege de overige bedrijven op industrie Westpoort nog altijd een hoge geluidbelasting in delen van het plangebied zal plaatsvinden.

van dove gevels, stille zijdes en het realiseren van slaapkamers aan de geluidluwe zijde. De basiskwaliteit voor een gezonde leefomgeving die daarbij wordt geambieerd of gegarandeerd, is echter niet aangegeven.

- *De Commissie adviseert bij vervolgbesluiten de geambieerde basiskwaliteit voor een gezonde leefomgeving te definiëren en aan te geven in welke mate en hoe deze basiskwaliteit kan worden gerealiseerd.*
- *Ga ook na welke mogelijkheden aanwezig zijn te bouwen in gesloten bouwblokken met een groen binnenterrein. Hierdoor ontstaat niet alleen een relatief stille, maar ook een aangename (want groene) en relatief schone zijde (want betere luchtkwaliteit). Onderzoek ook de mogelijkheid voor het toepassen van bouwkundige maatregelen waarmee geluidbelaste buitenruimten (zoals balkons) kunnen worden afgesloten.*

2.2.2 Duurzame inrichting

In het MER is aangegeven dat meer onderzoek nodig is naar de haalbaarheid van de duurzaamheidsambities, met name waar het gaat om de gewenste duurzame energievoorziening en het realiseren van circulair bouwen. Voor de nu voorliggende Ontwikkelingsstrategie en ontwerpbestemmingsplan Sloterdijk 1, Mediacollege acht de Commissie voldoende informatie beschikbaar, maar voor de bestemmingsplannen voor fase 1a en later adviseert zij, samen met geïnteresseerde marktpartijen nader uit te werken hoe de duurzaamheidsambities het beste gerealiseerd kunnen worden. Zij verwacht dat met name het realiseren van de gewenste duurzame energievoorziening aanzienlijke ruimtelijke consequenties heeft.

- *De Commissie onderschrijft het belang van de voorgenomen energieonderzoeken zoals opgenomen in de spelregels. Werk bij vervolgbesluiten de energiebehoefte van het gebied en de verschillende mogelijkheden (strategieën) voor energiebesparing en het gebruik van duurzame energiebronnen concreet uit. Beschouw daarbij de mogelijkheden om de energietransitie te combineren met andere ambities in het gebied.*

2.2.3 Modal shift

Uit het MER wordt duidelijk dat ingezet moet worden op alternatieven voor de auto (openbaar vervoer, fiets) om te zorgen dat het wegennet niet vastloopt en de transformatie tot gemengd stedelijk gebied mogelijk wordt. Het tijdschema voor het realiseren van de ambities qua openbaar vervoer- en fietsinfrastructuur in relatie tot de fases van de realisatie van het woningbouwprogramma is niet vermeld. Daardoor is onduidelijk of deze volgt op nieuwe woningbouwontwikkelingen of juist vooraf wordt gerealiseerd ter stimulering van gewenste woningbouwontwikkelingen en verplaatsingsgedrag.

- *De Commissie adviseert bij vervolgbesluiten nader inzicht te geven in het tijdschema voor het realiseren van de openbaar vervoer- en fietsinfrastructuur in relatie tot het woningbouwprogramma, en de invulling van deze infrastructuur (tracés, bovengronds of ondergronds, aantal haltes, etc.).*

2.2.4 Natuur / stikstofdepositie

Binnen de plangrenzen van Haven-Stad liggen geen Natura 2000-gebieden. Deze liggen onder andere langs Rijksweg A8 en op grotere afstand. Directe effecten, zoals lichthinder en ruimtebeslag, treden daarom niet op. Het enige effect dat kan optreden is de toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in de natuurgebieden. Het MER en het stikstof-rapport geven een goede eerste indruk van de te verwachten neerwaartse trend van de stikstofdepositie ten gevolge van de Ontwikkelstrategie. Gezien de met de lange looptijd samenhangende onzekerheden acht de Commissie meer nauwkeurige uitspraken over het verloop van de stikstofdepositie als gevolg van de Ontwikkelstrategie als geheel nu niet mogelijk. Zij adviseert de daadwerkelijke stikstofemissies en -deposities op basis van gerealiseerde plannen en maatschappelijke en technologische ontwikkelingen te monitoren. Voor het postzegelplan Sloterdijk 1 Mediacollege is in het MER voldoende aannemelijk gemaakt dat deze niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden.

Voor de delen van Haven-Stad die in fase 1a en 1b ontwikkeld worden, is berekend dat deze ontwikkelingen door een routingseffect (extra verkeer) kunnen leiden tot een per saldo maximale toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden van 2,27 respectievelijk 3,13 mol/ha./jaar. Significante effecten daarvan zijn daarom op voorhand niet uit te sluiten. Omdat het voornemen is om in 2018 een besluit te nemen over de fase 1a en 1b gaat de Commissie nader in op de wijze hoe dan met de effecten van deze fases op Natura 2000 om te gaan.

Ga in de referentiesituatie uit van de feitelijke situatie op het moment van besluitvorming en niet van de planologische capaciteit, zoals nu is gedaan.⁹ Aannemend dat bedrijven deze capaciteit niet ten volle benutten leidt dit immers tot een onderschatting van de berekende depositietoename.¹⁰ Onderzoek voorts of mitigatie mogelijk is om significante effecten op Natura 2000-gebieden te kunnen voorkomen. Indien dit niet haalbaar is, ga dan na of deze planfasen als prioritair project in het PAS kunnen worden opgenomen.¹¹

- *De Commissie adviseert ten behoeve van besluiten over ontwikkelfase 1a en 1b de natuurinformatie conform bovenstaande aan te vullen in de vorm van een voortoets of, indien significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, een Passende beoordeling.*

2.3 Spelregelkader

In het MER zijn per thema de spelregels beschreven die de gemeente wil hanteren bij de transformatie. De spelregels zijn in vier categorieën onderverdeeld, namelijk spelregels voor de gemeente, gebiedsgerichte spelregels, algemene spelregels en spelregels voor compensatie. De Commissie signaleert dat de gebiedsgerichte spelregels op een aantal aspecten een nog weinig concreet karakter hebben. Zo is onduidelijk wanneer de metro wordt aangelegd en wat het verband is met het aantal gerealiseerde woningen. Ook de hardheid van de spelregels is niet altijd helder. Niet duidelijk is bijvoorbeeld of de ambitie te komen tot een duurzame inrichting een inspannings- of resultaatverplichting met zich meebrengt.

---

⁹ Zie pagina 7, Rapportage 'Stikstofdepositie Natura 2000-gebieden'.

¹⁰ Overigens is voor een in 2018 te nemen besluit 2020 als referentiejaar genomen. Aannemend dat de referentie in 2020 lager is dan die in 2018 leidt dat weer tot een overschatting van de depositietoename.

¹¹ Volgens het MER zullen de fases 1a en 1b deels worden gerealiseerd binnen de looptijd van het nu geldende Programma aanpak Stikstof 2015-2021

- *De Commissie adviseert bij vervolgbesluiten de spelregels te concretiseren, bijvoorbeeld daar waar het gaat om (het tijdstip van) de realisatie van de metro en het terugdringen van de industriële milieubelasting. Geef voor zowel gemeente als andere betrokken partijen ook de hardheid van de diverse spelregels aan. Maak onderscheid tussen harde kaders die op elke nieuwe ontwikkeling van toepassing zijn en waarbij geen uitruil met kaders van andere aspecten mogelijk is, en zachte kaders waar mogelijkheden zijn voor onderhandeling en saldering.*

De beoogde transformaties zullen op termijn leiden tot een andere ruimtelijke kwaliteit (gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde) van het plangebied. De Commissie constateert, dat het aspect 'ruimtelijke kwaliteit' in het MER beperkt aandacht heeft gekregen in termen van ambities, effecten of spelregels. Voor het onderwerp 'circulair bouwen' is in het MER wel een ambitie geformuleerd¹², maar deze komt in de spelregels alleen terug als mogelijke 'compenserende maatregel'.¹³ Hierdoor is niet duidelijk hoe in de transformatie een goede ruimtelijke kwaliteit en circulair bouwen worden gegarandeerd.

- *De Commissie adviseert bij vervolgbesluiten aan te geven hoe (met spelregels of anderszins) de ruimtelijke kwaliteit en het circulair bouwen gegarandeerd kunnen worden.*

2.4 Monitoring en evaluatie

De Commissie signaleert dat het realiseren van Haven-Stad een majeure, langjarige en ingewikkelde opgave is met vele en soms ook tegenstrijdige belangen. Zij acht een monitorings- en evaluatieprogramma van essentieel belang om tussentijds te kunnen beoordelen of de ambities daadwerkelijk zijn of worden gerealiseerd of dat bijsturing van beleid nodig is. Van belang is ook het programma te richten op de mate van doelrealisatie (gezonde leefomgeving, duurzame inrichting, modal shift) en gerealiseerde leefomgevingskwaliteit. Definieer de te bereiken doelen en leefomgevingskwaliteit zo concreet mogelijk.

In het MER is aangegeven dat na het vaststellen van de Ontwikkelstrategie een monitorings- en evaluatieprogramma zal worden opgesteld. Met de gemeente Amsterdam is afgesproken dat de Commissie daarover, naar verwachting in de loop van 2018, een advies uitbrengt. De Commissie adviseert om, vooruitlopend op dit advies, aan het monitorings- en evaluatieprogramma een kwaliteitsinstrument toe te voegen. Visitaties kunnen daaraan invulling geven. In zijn algemeenheid geven visitaties een doorlichting van de praktijk door externe onafhankelijke deskundigen en zijn deze een beproefd middel, dat is gericht op het leren en de ontwikkeling van organisaties.¹⁴ Belangrijk is dat de gemeente, voorafgaand aan de visitaties, eerst zelfevaluaties uitvoert. De rapportage die de zelfevaluatie oplevert, kan vervolgens gebruikt worden als bouwsteen in de visitatie door onafhankelijke deskundigen.

---

¹² Zie blz 43 MER.

¹³ Zie blz 204 MER

¹⁴ Visitatie is een beproefd kwaliteitsinstrument waarmee onder andere bij woningcoöperaties, in wetenschappelijk onderzoek, het onderwijs en in de gezondheidszorg ruime ervaring is opgedaan.

De visitatie moet daarbij zodanig ingericht worden dat het een stimulans geeft aan het kwaliteitsdenken en leren bij de gemeente over hoe op een goede manier geïntegreerde afwegingen gemaakt kunnen worden.¹⁵

- *De Commissie adviseert een kwaliteitsinstrument zoals visitatie toe te voegen aan de periodieke monitoring en evaluatie.*

---

¹⁵ Zie in dit verband ook het ‘*Advies Integrale toetsing omgevingskwaliteit*’ aan de Minister van Infrastructuur en Milieu van het College van Rijksadviseurs (CRa) en de Adviescommissie Water (AcW), januari 2017.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Hoe toetst de Commissie?

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het milieueffectrapport de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. De werkgroep bezoekt hierbij ook het gebied waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Wie zit er in de werkgroep?

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Jan Bakker

Geert Draaijers (secretaris)

Gerwin Gabry

Hans Huizer

Henk Otte

Hans van der Vlist (voorzitter)

Gerrit de Zoeten

Wat zijn de besluiten waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld?

Ontwikkelstrategie Haven-Stad en bestemmingsplan Sloterdijk 1, Mediacollege.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor alle activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, moet in Nederland een milieueffectrapport worden opgesteld. De bijlagen C en D bij het Besluit m.e.r. <http://www.commissiemer.nl/regelgeving/besluitmer> geven aan wanneer dit het geval is. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteiten D11.2 en D11.3.

Wie besluit over Ontwikkeling Haven-Stad Amsterdam?

De gemeenteraad van Amsterdam.

Wie neemt het initiatief?

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft van de gemeente Amsterdam geen zienswijzen en adviezen ontvangen. Wel heeft zij kennisgenomen van de zienswijze van de GGD van Amsterdam.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3102](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

